

Nyhedsbrev

Regionernes Bio- og GenomBank

Marts, 2021

Dette er et nyhedsbrev for Regionernes Bio- og GenomBank udarbejdet af sekretariatet.

Nyhedsbrevet informerer om nyt fra sekretariatet og biobankerne samt en status for materialeindsamlingen i de 5 biobanker: Dansk CancerBiobank, Dansk ReumaBiobank, Dansk BloddonorBiobank, Dansk Genetisk Biobank samt Dansk covid-19Biobank.

Vi modtager meget gerne RBGB-relevante nyheder til offentliggørelse i nyhedsbrevet fra læserne. Se evt. sekretariatets kontaktoplysninger sidst i nyhedsbrevet.

Indhold

Nyt fra sekretariatet	1
Nyt formandskab i Dansk BloddonorBiobank	2
Projekt i fokus	3
Status for materialeindsamling	4
Materialeindsamling på afdelingsniveau, DRB	10

Nyt fra sekretariatet

Generel orientering fra sekretariatet for RBGB

Nete Mølholm har søgt nye udfordringer og har dermed sidste dag i sekretariatet d. 26. marts 2021. Nete siger tak for et godt samarbejde og skal videre til en stilling som Remote Site Monitor i PPD.

Alberte Roager har også søgt nye udfordringer, og starter som jurist for Videnskabs Etisk Komite i Region Hovedstaden per 1. maj 2021. Alberte siger også tak for et godt samarbejde i RBGB.

Nye udgaver af Patientinformation og Tilkendegivelse

Nye udgaver af dokumenterne 'Patientinformation' og 'Tilkendegivelse' (før 'Samtykke') er nu endeligt godkendt og klar til brug. Dokumenterne er sendt ud til alle centerprojektlejere og forventes indfaset i alle

relevante sammenhænge hen over de næste måneder. Dokumenterne kan findes på vores hjemmeside eller rekvireres ved sekretariatet.

<http://rbgb.dk/samtykkeerklæringer/>

<http://rbgb.dk/patientinformation/>

Vejledning til forskere

Dokument 'Vejledning til forskere' er godkendt. Dokumentet skal bruges som en hjælp til forskere, der ønsker at gøre brug af RBGB-infrastrukturen. Husk at projekter her kan finde svar på fx hvordan biobanken beskrives i VEK-protokollen samt en evt. deltagerinformation. Dokumentet kan findes på vores hjemmeside eller rekvireres via sekretariatet.

<http://rbgb.dk/anvendelse-af-materialer/>

Dansk Genetisk Biobank

I DGB er de første prøver nu registreret via import i Aalborg. Der er registreret 1.435 blodmaterialer i 2019 og 1.836 blodmaterialer i 2020. Elsebet Østergaard fungerer som konstitueret formand. Foruden formanden er ledende overlæger fra hver af de fem Klinisk Genetiske afdelinger med eget laboratorium (København, Odense, Vejle, Skejby, Aalborg), samt repræsentanter fra laboratorierne, nu udpeget til Faglig Følgegruppe. Der planlægges et konstituerende møde i Faglig Følgegruppe til efteråret.

Forårsmøder

Den 16. marts blev der afholdt superbrugermøde i RBGB. Sidste superbrugermøde blev afholdt i efteråret 2019, så det var dejligt at se mange superbrugere igen, dog online.

Forårets Faglig Følgegruppemøde var igen i år et fælles møde for biobanker i RBGB. Mødet blev afholdt online og vi takker for et godt møde med spændende præsentationer fra Henrik Krarup omkring projekter i D19B og Elsebet Østergaard omkring DGB.

Mødekalender, forår/sommer 2021

16. marts	Superbrugermøde
24. marts	Fælles møde for alle faglige følgegrupper
25. maj	Møde i fagligt råd
25. juni	Møde i styregruppen for RBGB

Nyt formandskab i Dansk BloddonorBiobank

I forbindelse med Henrik Ullums fratrædelse som formand for Dansk BloddonorBiobank har der været åbent for ansøgninger til formandsposten. Vi har modtaget en fællesansøgning fra det faglige miljø i DBB fra fire personer, som ønsker at dele formandskabet mellem sig. Sekretariatet samt det faglige miljø i DBB støtter op om ansøgningen, og det er således besluttet, at de fire ansøgere skal fungere som formand på skift i et år hver. De fire ansøgere er Christian Erikstrup, Ole Birger Vesterager Pedersen, Erik Sørensen og Sisse Rye

Ostrowski. Vi byder velkommen til de nye formænd og glæder os til samarbejdet. Det delte formandskab er godkendt af Danske Regioner, og Christian varetager opgaven som formand frem til marts 2022.

Christian Erikstrup er lærestolsprofessor i klinisk immunologi ved Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet og produktionsansvarlig overlæge på Blodbank og Immunologi, Aarhus Universitetshospital. Christian var i 2010 medstifter af Det Danske Bloddonorstudie. Bloddonorstudiet er nu som Dansk BloddonorBiobank en del af RBGB. Studiet inkluderer bloddonorer i en landsdækkende kohorte og biobank. Studiet er unikt grundet det store antal deltagere og de longitudinelle prøver: der gemmes plasmaprøver ved hvert eneste besøg i blodbanken. Bloddonorstudiet er en forskningsplatform for en lang række af studier indenfor både generel sundhedsvidenskabelig forskning og donorhelbred. Christian har en baggrund som forsker i hiv immunologi fra flere danske og afrikanske studier og fokuserer nu på at identificere prædiktorer for tilbøjelighed til at blive ramt af infektioner og jernmetabolisme.

Projekt i fokus

The DBCG PROTON Trial er et nystartet projekt med indsamling i Dansk Cancer Biobank. PI på projektet, Birgitte Vrou Offersen, fortæller her om projektet:

I 2018 blev den første danske patient behandlet med partikelterapi på Dansk Center for Partikelterapi (DCPT), som er en del af Aarhus Universitetshospital. Hidtil havde danske kræftpatienter med behov for partikelterapi modtaget behandlingen i udlandet. Partikelterapi er en ny form for strålebehandling, hvor langt hovedparten af stråledosis afsættes i et givet punkt i dybden af væv. Standard strålebehandling med fotoner afsætter dosis allerede lige under huden, og dosis afsættes langs strålernes forløb i patienten. Det betyder, at standard strålebehandling afsætter dosis i hele forløbet gennem patienten (både før og efter strålerne rammer det ønskede område/kræftknuden), mens partikelterapi kan afsætte dosis langt inde i vævet med stort set ingen dosis i vævet før og efter, at knuden rammes.

I DCPT kan årligt behandles ca. 1000 patienter, og det forventes, at ca. 15% af patienterne vil være den gruppe, som tidligere blev sendt til partikelterapi i udlandet. Det drejer sig om stærkt udvalgte patienter såsom børn med kræft i hjernen eller dybt inde i kroppen, hvor man ønsker at give en høj stråledosis til det syge væv og samtidig skåne normalvæv mest muligt. De resterende 85% af patienterne i DCPT vil så være patienter, hvor partikelterapi gives som led i et forskningsforsøg. Langt hovedparten af de udenlandske partikeltherapianlæg har været private klinikker, hvor patienter kunne købe sig til behandling. Der foreligger kun ganske sparsom litteratur, som dokumenterer de gavnlige effekter af partikelterapi, fordi de fleste patienter ikke har været behandlet som led i forskningsforsøg. Idet partikelterapi afsætter dosis med langt højere præcision end standard foton strålebehandling, forventes de gavnlige effekter af partikelterapi at være mere skånsom strålebehandling, fordi det omgivende væv til en kræftknude i langt højere grad kan skånes for stråledosis, og der giver også mulighed for at kunne øge dosis til kræftknuden, fordi det omgivende væv i højere grad kan skånes.

For patienter, som tidligere ikke rutinemæssigt var kandidater til partikelterapi, gælder nu, at DCPT kan modtage og behandle dem, hvis patienten er inkluderet i et forskningsforsøg, som skal dokumentere effekterne af partikelterapi. Dansk Bryst Cancer Gruppe (DBCG) har derfor iværksat et nationalt lodtrækningsforsøg, hvor patienter med behov for strålebehandling efter operation for brystkræft kan indgå. Hvis standard stråleplanlægning viser, at der vil komme en relativ høj stråledosis til hjertet eller lungerne, vil patienten blive tilbudt deltagelse i en lodtrækning, hvor patienten enten får partikelterapi eller standard strålebehandling. Hvis lodtrækningen viser, at patienten skal have partikelterapi, så skal patienten sendes til DCPT i Aarhus, hvor man meget hurtigt vil kunne starte strålebehandlingen. Viser lodtrækningen, at patienten skal have standard strålebehandling, vil specialisterne på hjemsygehuset justere i stråleplanen, så der opnås bedst mulig stråledosis til de ønskede mål-områder og mindst mulig dosis til hjerte/lunge.

DBCG Proton trial startede inklusion af patienter i 2020, og alle danske stråleterapiafdelinger vil deltage. Som led i studiet tages blodprøver, som deponeres i Dansk Cancer Biobank, og de blodprøver vil kunne danne grundlag for adskillige projekter de kommende år.

Hvis du vil vide mere om DBCG proton trial, så kan forskningsprotokollen findes ved at google DBCG Proton trial.

Status for materialeindsamling

Status for materialeindsamling indeholder kvartalsudtrækket, som ligeledes sendes til regions sundhedsdirektørerne. Ønskes nærmere information om status for indsamlingen på lokalafdelingerne, kan centerprojektlederen eller sekretariatet for RBGB altid kontaktes mhp. et udtræk.

Tabel 1-5 viser den kvartalsvise materialeindsamling på centerniveau for hver region for 2020 (udtræk pr. 05.03.21). Til sammenligning angiver tabellerne tilsvarende tal for 2019.

Tabel 2: Status for den kvartalsvise materialeindsamling for hvert center i Region Sjælland.

Region Sjælland			Antal materialer								I alt 2019	I alt 2020
			1. kv. 2019	1. kv. 2020	2. kv. 2019	2. kv. 2020	3. kv. 2019	3. kv. 2020	4. kv. 2019	4. kv. 2020		
DCB												
	Center Næstved											
		Blod	239	134	201	105	141	163	211	185	792	587
		Væv	308	182	313	169	266	332	261	330	1.148	1.013
		Knoglemarv	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Hæm-blod	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DRB												
	Center Næstved											
		Blod	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ledvæske	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D19B**												
	Center Næstved											
		Blod	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0
			Antal donorer								I alt 2019	I alt 2020
			1. kv. 2019	1. kv. 2020	2. kv. 2019	2. kv. 2020	3. kv. 2019	3. kv. 2020	4. kv. 2019	4. kv. 2020		
DBB***												
	Region Sjællands Sygehusvæsen											
		Blod-CPR	1.376	520	782	373	719	5	382	4.797	3.273*	5.695

*summen af CPR-blod for hele året er mindre end summen af kvartalerne, fordi nogle patienter donorer blod flere gange i løbet af året

**Region Sjællands biobank har oplyst, at der er indsamlet 6 blodmaterialer til D19B i 2020. Men da data ikke er registreret i RBGB-modulet kan vi ikke verificere tallene

***inklusionen til DBDS har været stoppet det meste af 2020 grundet Corona-epidemien. DBB har i stedet valgt at registrere værdifulde arkivprøver i RBGB-modulet. Disse er angivet i 4. kvartal

Tabel 3: Status for den kvartalsvise materialeindsamling for hvert center i Region Nordjylland.

Region Nordjylland			Antal materialer								I alt 2019	I alt 2020
			1. kv. 2019	1. kv. 2020	2. kv. 2019	2. kv. 2020	3. kv. 2019	3. kv. 2020	4. kv. 2019	4. kv. 2020		
DCB												
	Center Aalborg											
		Blod	400	306	400	200	322	273	386	347	1.508	1.126
		Væv	186	220	253	179	187	219	212	188	838	806
		Knoglemarv	197	112	182	62	166	85	195	93	740	352
		Hæm-blod	273	65	221	75	198	137	234	130	926	407
DRB												
	Center Hjørring											
		Blod	136	203	149	84	141	94	143	149	569	530
		Ledvæske	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D19B												
	Center Aalborg											
		Blod	-	405	-	1.235	-	604	-	480	-	2.724
DGB												
	Center Aalborg											
		Blod	208	461	359	511	382	505	486	489	1.435	1.966
			Antal donorer									
			1. kv. 2019	1. kv. 2020	2. kv. 2019	2. kv. 2020	3. kv. 2019	3. kv. 2020	4. kv. 2019	4. kv. 2020	I alt 2019	I alt 2020
DBB***												
	Aalborg Universitets-hospital											
		Blod-CPR	780	524	102	4	364	0	995	1.720	2.290*	2.248

*summen af CPR-blod for hele året er mindre end summen af kvartalerne, fordi nogle patienter donorer blod flere gange i løbet af året

***inklusionen til DBDS har været stoppet det meste af 2020 grundet Corona-epidemien. DBB har i stedet valgt at registrere værdifulde arkivprøver i RBGB-modulet. Disse er angivet i 4. kvartal

Table 4: Status for den kvartalsvise materialeindsamling for hvert center i Region Midtjylland.

Region Midtjylland			Antal materialer									
			1. kv. 2019	1. kv. 2020	2. kv. 2019	2. kv. 2020	3. kv. 2019	3. kv. 2020	4. kv. 2019	4. kv. 2020	I alt 2019	I alt 2020
DCB												
	Center Aarhus											
		Blod	955	1.111	966	868	970	1.074	1.107	1.164	3.998	4.217
		Væv	437	403	384	250	394	413	379	448	1.594	1.514
		Knogle- marv	0	29	5	20	9	22	27	19	41	90
		Hæm-blod	0	27	5	20	8	21	25	19	38	87
DRB												
	Center Aarhus											
		Blod	181	156	188	161	158	189	209	189	736	695
		Ledvæske	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D19B												
	Center Aarhus											
		Blod	-	0	-	161	-	139	-	518	-	818
			Antal donorer									
			1. kv. 2019	1. kv. 2020	2. kv. 2019	2. kv. 2020	3. kv. 2019	3. kv. 2020	4. kv. 2019	4. kv. 2020	I alt 2019	I alt 2020
DBB**												
	Aarhus Universitets- hospital											
		Blod-CPR	1.926	989	1.459	78	1.294	56	1.266	13.482	5.948*	14.605

*summen af CPR-blod for hele året er mindre end summen af kvartalerne, fordi nogle patienter donorer blod flere gange i løbet af året

**inklusionen til DBDS har været stoppet det meste af 2020 grundet Corona-epidemien. DBB har i stedet valgt at registrere værdifulde arkivprøver i RBGB-modulet. Disse er angivet i 4. kvartal

Table 5: Status for den kvartalsvise materialeindsamling for hvert center i Region Syddanmark.

Region Syddanmark			Antal materialer								I alt 2019		I alt 2020	
			1. kv. 2019	1. kv. 2020	2. kv. 2019	2. kv. 2020	3. kv. 2019	3. kv. 2020	4. kv. 2019	4. kv. 2020				
DCB														
	Center Odense													
		Blod	342	490	341	293	421	402	562	530	1.666	1.715		
		Væv	447	531	496	477	521	483	515	509	1.979	2.000		
		Knogle- marv	52	36	49	47	38	46	41	67	180	196		
		Hæm-blod	19	15	17	15	11	26	12	38	59	94		
DRB														
	Center Odense													
		Blod	46	46	44	21	46	21	74	13	210	101		
		Ledvæske	0	0	0	0	0	0	0		0	0		
	Center Sønderborg (Gigt- hospitalet)													
		Blod	294	282	289	245	293	273	299	262	1.175	1.062		
		Ledvæske	0	0	0	0	0	0	0		0	0		
D19B														
	Center Odense													
		Blod	-	0	-	16	-	18	-	179	-	213		
			Antal donorer											
			1. kv. 2019	1. kv. 2020	2. kv. 2019	2. kv. 2020	3. kv. 2019	3. kv. 2020	4. kv. 2019	4. kv. 2020	I alt 2019	I alt 2020		
DBB**														
	Odense Universitetsho- spital													
		Blod-CPR	669	170	61	17	332	0	232	16	1.299*	201		

*summen af CPR-blod for hele året er mindre end summen af kvartalerne, fordi nogle patienter donorer blod flere gange i løbet af året

**inklusionen til DBDS har været stoppet det meste af 2020 grundet Corona-epidemien.

Materialeindsamling på afdelingsniveau, DRB

Tablet 6: status for materialeindsamlingen i DRB fordelt på afdelingsniveau.

Lokalafdeling	Antal blodmaterialer 2019	Antal blodmaterialer 2020
Rigshospitalet - Blegdamsvej	156	67
Hospitalet i Nordsjælland	8	35
Bispebjerg og Frederiksberg Hospital	143	51
Gentofte Hospital	240	87
Rigshospitalet - Glostrup	1.096	472
Aalborg Universitetshospital	499	390
Regionshospital Nordjylland, Hjørring	70	140
Sygehus Fyn, Svendborg	45	30
Odense Universitetshospital	165	71
Vejle Sygehus	410	399
Dansk Gigthospital, Sønderborg	765	663
Aarhus Universitetshospital	711	623
Regionshospitalet, Silkeborg	11	60
Regionshospitalet, Randers	7	12
Regionshospitalet, Horsens	6	0
Regionshospitalet, Herning	1	0

Nyhedsbrevet sendes ud fire gange om året til de faglige følgegrupper, centerprojektlederne og superbrugerne i RBGB, DANBIO, Giftforeningen og Danske Regioner.

Nyhedsbrevet vil også være at finde på RBGB's hjemmeside: <http://www.regioner.dk/rbgb>

Oplysninger om Regionernes Bio- og GenomBank (RBGB) kan fås ved henvendelse til:
 Sekretariatet for Regionernes Bio- og GenomBank, Afdeling for Patologi, Herlev Hospital, Borgmester Ib Juuls Vej 73, Opgang 7, 4. etage, L5, 2730 Herlev. Tlf. (+45): 3868 9812/3868 9132 (i tidsrummet kl. 10-12). E-mail: RBGB.sekretariat.herlev-og-gentofte-hospital@regionh.dk